

4. MEMET ŞAHİN

"HER İKİ TARAF DA BİRBİRİNDEN ETKİLENİYOR"

4. MEMET ŞAHİN

„BEIDE SEITEN FÄRBEN AB.“

4. MEMET ŞAHİN

"BOTH SIDES TEND TO RUB OFF ON EACH OTHER."

Memet Şahin'in ailesi birkaç yıl önce Didim'de bir yazlık ev inşa ettiğinden beri zaman zaman tek başına ya da eşi Kadriye hanım ile birlikte yılda birkaç haftasını Ege kıyılarında geçiriyor. Memet Bey 1960 yılında Malatya'nın yakınındaki Eskiköy'de doğdu. Daha on iki yaşındayken baba ocağını terk etti, büyükannesi ve kardeşiyle birlikte Doğanşehir'e taşındı. Orada kardeşiyle birlikte ortaokulu okudu. Malatya'da politik faaliyetlerinden dolayı okuldan atılana kadar iki yıl seçkin bir lisede okudu. Sonraki iki yıl içinde Gazi lisesini bitirdi. Okulun yanı sıra sol yayınlar satan bir kitapçıda çalıştı ve sol gruplar içinde aktif olarak yer aldı. Malatya'da sokak ortasında saldırıya uğradı ve yaralandı. "1970'lerin ikinci yarısı sabah evden çıktığında akşam eve sağ dönüp dönemeyeceğini bilemediğin günlerdi" diye hatırlıyor Memet Şahin. Onun için endişelenen annesi, Memet Beyin haberi olmadan Almanya'ya yolculuk planı hazırlıyordu. 1979'un sonbaharında bavulunu topladı ve Berlin'e, dayısının yanına gitti. Hiç kuşkusuz gitmek istemiyordu çünkü Türkiye'de kalıp politik faaliyetlerine devam etmek istiyordu.

"BİRÇOK İNSANIN HAYATINI KURTARABİLDİK."

Almanya'da yaptığı ilk şey hızlandırılmış Almanca kursuna gitmek oldu. Berlin Teknik Üniversitesi'nin hazırlık sınıfına kaydoldu çünkü işletme okumak istiyordu. Fakat bambaşka şeyler oldu. 12 Eylül 1980 yılında Türkiye'de askeri darbe oldu. Milli eğitim bakanlığı onun öğrenci statüsünü onaylamadı ve öğrenim işleri uzadı. Zorunlu olarak çalışmaya başladı. Ve aynı politik görüşten insanlarla birlikte Türkiye'deki askeri rejime karşı, baskı altında tutulanlar için mücadele verdi. Bir ağır kurulmasına yardım etti ve sürekli yollardaydı. Bunun için İsviçre Basel'e de geldi. Bu şekilde birçok insanın hayatını kurtardık, diye anlatıyor Memet Şahin. Almanların ve İsviçrelielerin dayanışması sayesinde yeni gelenler desteklendi. Bu insanların çok farklı hikâyeleri oldu, diye devam ediyor Memet Bey. Örneğin bir arkadaşı Almanya'da tıp okudu, ABD'de kendini geliştirdi ve kariyer yapmayı başardı, kimileri ise insanlık dışı

Seit die Familie von Memet Şahin vor einigen Jahren in Didim ein Ferienhaus baute, verbringt er allein oder gemeinsam mit seiner Frau Kadriye einige Wochen im Jahr an der Ägäisküste. Geboren ist er 1960 in Eskiköy, einem kleinen Dorf in der Nähe von Malatya. Schon früh, als Zwölfjähriger, verliess er den elterlichen Bauernhof und zog, begleitet von der Grossmutter und seinem Bruder, nach Doğanşehir, wo beide die Mittelschule besuchten. Danach durchlief er in Malatya ein Elitelyceum, bis er nach zwei Jahren wegen seiner politischen Aktivitäten von der Schule verwiesen wurde. Nach weiteren zwei Jahren schloss er schliesslich in Malatya das Gazi-Gymnasium ab. Neben der Schule arbeitete er in einer Buchhandlung und war in einer linken politischen Gruppierung aktiv. In Malatya wurde er auf offener Strasse angegriffen und verletzt. „Die zweite Hälfte der 1970er Jahre war eine Zeit, da ging man am Morgen aus dem Haus und wusste nicht, ob man am Abend lebend nach Hause kommen wird“, erinnert sich Memet Şahin. Seine Mutter, immer in Angst um ihn, organisierte hinter seinem Rücken die Ausreise nach Deutschland. Im Herbst 1979 packte Memet Şahin die Koffer und reiste zu seinem Onkel nach Berlin. Widerwillig allerdings, denn er wollte in der Türkei bleiben und sich dort politisch engagieren.

"WIR HABEN SEHR VIELEN DAS LEBEN RETTEN KÖNNEN."

Einen Intensivkurs in Deutsch war das erste, was er in Deutschland machte. Danach schrieb er sich in die Vorbereitungsklasse der Technischen Universität Berlin ein, denn er beabsichtigte Betriebswirtschaft zu studieren. Doch dann kam alles anders. Am 12. September 1980 putschte in der Türkei das Militär. Das türkische Erziehungsministerium bestätigte ihm den Studentenstatus nicht und sein Studium rückte in weite Ferne. Notgedrungen begann er eine Erwerbsarbeit. Doch vor allem setzte er sich gemeinsam mit Gleichgesinnten für politisch Verfolgte in der Türkei ein. Er half, ein Netzwerk aufzubauen, war ständig unterwegs und besuchte auch aus

Ever since the family built a holiday home in Didim a few years ago, Memet Şahin spends a few weeks a year on the Aegean coast, alone or with his wife Kadriye. Memet was born in Eskiköy in 1960, a small village near Malatya. At the young age of twelve, he left his parents' farm and moved to Doğanşehir with his brother and their grandmother, where the two boys attended middle school. Afterwards he studied at an elite high school for two years until he was expelled for his political activities. Two years later he got his degree from Gazi High School in Malatya. Beside school he worked at a bookstore and was politically active in a leftist group. In Malatya he was assaulted and injured on the street.

"The second half of the 1970s was a time when you didn't know upon leaving the house whether you would get back alive in the evening", Memet Şahin recalls.

The situation prompted his mother, who was in constant fear for his safety, to arrange for his departure to Germany, behind his back. In the autumn of 1979, Memet Şahin packed his bags and travelled to an uncle in Berlin, grudgingly though, because he would have preferred to stay in Turkey and remain politically active.

"WE HELPED TO SAVE MANY LIVES."

The first thing he did in Germany was to take a crash course in German. Afterwards he registered for the prep-class at the Technical University of Berlin in order to study economics. But things often do not go as planned. On the 12 of September 1980 the military carried out a coup d'état in Turkey. The Turkish department of education denied Memet Şahin student status, so a university education moved beyond reach. Out of necessity he had to look for a job. But above all, he, together with likeminded people, fought for the rights of politically persecuted people in Turkey. He helped to establish a network, was constantly on the move and consequently visited Basel, Switzerland. "We helped to save many lives", Memet Şahin said looking back. Thanks also to the solidarity of many German and Swiss people, he and

işkencelerin yarattığı tahribatın üstesinden gelmeyi başaramadı, depresyona girdi.

“KIZIM SINIRI KAÇAK OLARAK GEÇTİĞİNDE ON BİR GÜNLÜKTÜ.”

Eşi Kadriye Hanımla politik aktiviteleri sırasında tanıştı. O da Türkiye'deki siyasi mahkûmlar için mücadele veriyordu. Kendisi Dersimliydi, burası Doğu Anadolu'da merkezi yönetime karşı direnen Kürt bölgesi olarak bilinir. Politik aktiviteler her ikisinin de hayatında önemli bir yere sahipti. Kadriye Hanım hamile olduğunda bu onların hayatında büyük bir değişim anlamına geliyordu. Baba olarak planladığı gibi Paris'e gidemedi, aksine Basel'de kaldı ve Migros'un restoranında bulaşıkçılık işini kabul etti. Eşi Kadriye Hanım sınırı kaçak olarak geçtiğinde kızları on bir günlüktü. “Kızım dünyaya gelmişti ve bir baba olarak sorumlu davranmak zorundaydım,” diye açıklıyor Memet Şahin o zamanki kararını. Migros'un onu otelcilik eğitimine gönderip ardından Türkiye'de Migros'un gastronomi alanını geliştirmesine yönelik iş teklifini politik nedenlerle geri çevirdi. Daha sonra kalörifer tesisatçılığı dalında lisanslı mesleki eğitimini bitirdi ve bu alanda birkaç yıl çalıştı. 1991'de ücretsiz gazete Baslerstab'da bir iş ilanı gördü: “Postacı aranıyor.” Onun postacılık meslek hayatı böylece başlamış oldu. Bugün kanton Baselland'daki Muttentz postanesinin dağıtım bölümünü yönetiyor.

“BEN HEP ARABULUCU OLDUM.”

Ama politik bir çalışma olmadan Memet Şahin Memet Şahin olamazdı. Bugün Basel şehrinin belediye meclisinde yer alıyor ve yıllardan beri Regenbogen derneğinin başkanı. Bu dernek Türkiye'den gelenlere bilgisayar dersleri veriyor, kültürel ve toplumsal sorunlarla ilgili toplantılar organize ediyor, farklı kültürlerden gelen insanların bir arada daha iyi yaşayabilmesi için çaba sarf ediyor. Memet Şahin kendisini birleştirici bir kişilik olarak tarif ediyor. “Her zaman içerisi ve dışarı arasında arabulucu oldum. Çemberi dışarıya açmaya çalıştım. Böylelikle çemberin dışında kalanların çembere dahil olmalarına ön ayak olmaya çalıştım. Her iki taraf da birbirinden etkileniyor. Entegrasyon asla bitmez. Kuzey Avrupa'nın özeni ile Güney ülkelerinin rahatlığı birleşirse bu iyi oluyor.” O ve karısı politik bağlarını aile hayatlarıyla gayet iyi bir şekilde birleştirdiler, diye düşünüyor Memet Bey. Her iki çocuğu, Serpil ve Selim festivallerde, politik toplantılarda bulunuyorlar ve ne mutlu ki Türkçeyi de gayet iyi öğrendiler. Kendisi ve karısı Kürtçenin farklı lehçelerini konuştukları için Türkçe aile dili oldu.

“GERİYE DÖNECEKLER İÇİN BİR DANIŞMA MERKEZİ KURMAK İSTİYORUM.”

1996 yılında Şahin ailesi vatandaşlığa kabul edildi. Memet Şahin çifte vatandaş olmak istemedi, çünkü Türkiye'de askerlik yapmak istemiyordu. Türkiye'ye yeniden yerleşmek ya da en azından yılın yarısını Türkiye'de geçirmek fikri birkaç yıl önce aklına geldi ve bu Gezi gibi yeni politik hareketlerin güçlenmesiyle ilintiliydi. Memet Şahin deneyimlerini, bilgi ve birikimlerini sergileyebileceği bir alanda yeniden çalışmak istiyor. “Aklımda iki proje var. Birincisi Türkiye'deki sendikaların danışmanı olarak çalışmayı isterim. Daha şimdiden birtakım bağlantılar

diesem Grund Basel in der Schweiz. Vielen hätten sie durch ihre Hilfe das Leben retten können, sagt Memet Şahin rückblickend. Dank der Solidarität auch von Deutschen und Schweizern habe man die Neu-Angekommenen unterstützen können. Ganz Unterschiedliches sei aus ihnen geworden, führt er aus: so habe beispielsweise ein Jugendfreund sein Medizinstudium in Deutschland beenden können und sich in den USA weiter qualifiziert, Karriere gemacht, während andere sich nicht mehr zurecht gefunden hätten, depressiv geworden seien und mit psychosomatischen Krankheiten auf die unmenschlichen Erfahrungen reagiert hätten.

“MEINE TOCHTER WAR ELF TAGE ALT, ALS SIE ILLEGAL ÜBER DIE GRENZE KAM.”

Durch seine politischen Aktivitäten lernte er seine Frau Kadriye kennen, die sich ebenfalls für die Unterstützung der politischen Gefangenen in der Türkei einsetzte. Sie stammt aus Dersim, einer für den kurdischen Widerstand gegen die Zentralregierung bekannten Region in Mittelanatolien. Beide führten ein Leben als politische Aktivistin. Als Kadriye schwanger wurde, bedeutete dies eine grosse Veränderungen in ihrem Leben. Der zukünftige Vater ging nicht wie geplant nach Paris, sondern blieb in Basel, nahm eine Stelle als Tellerwäscher im Migros-Restaurant der Grün80 an. Seine Frau Kadriye kam mit der elf Tage alten Tochter illegal über die Grenze. „Ich war jetzt Familienvater und musste nun Verantwortung übernehmen“, begründet Memet Şahin seinen Entscheid im Nachhinein. Ein Angebot der Migros, die ihn zum Hotelfachmann ausbilden wollte, damit er anschliessend in der Türkei den Gastronomie Bereich der Migros aufbauen würde, schlug er aus politischen Gründen aus. Er absolvierte eine Lehre als eidgenössisch diplomierter Tankrevisor und arbeitete einige Jahre auf diesem Beruf. Dann sah er Mitte der 1990er Jahre in der Gratiszeitung Baslerstab das Inserat „Post sucht Briefträger“. Seine berufliche Laufbahn bei der Post nahm ihren Anfang. Heute leitet er die Poststelle Muttentz im Kanton Baselland.

“ICH HABE IMMER VERMITTELT.”

Aber ohne politische Arbeit wäre Memet Şahin nicht Memet Şahin. Heute sitzt er im Bürgergemeinderat des Kantons Basel-Stadt und seit vielen Jahren ist er Präsident des Vereins Regenbogen, der Sprach- und Computerkurse für Migrantinnen und Migranten aus der Türkei anbietet, Veranstaltungen zu kulturellen und gesellschaftlichen Fragen organisiert und sich für ein besseres Zusammenleben der Menschen aus verschiedenen Kulturen einsetzt. Memet Şahin skizziert sich selber als eine integrative Person: “Ich habe immer vermittelt zwischen innen und aussen. Ich habe immer versucht, den Kreis zu öffnen und gleichzeitig, diejenigen ausserhalb des Kreises reinzuholen. Beide Seiten färben ab. Integration hört nie auf. Und wenn sich nordeuropäische Präzision mit südländischer Gelassenheit mischt, ist das ganz gut.“ Das politische Engagement hätten er und seine Frau gut mit ihrem Familienleben vereinbaren können, meint er. Die beiden Kinder – Serpil und Selim – seien an Festen, an politischen Veranstaltungen immer dabei gewesen und glücklicherweise hätten sie auch gut Türkisch gelernt. Türkisch, weil er und seine Frau Kadriye unterschiedliche kurdische

his group were able to support the newly arrived refugees. Their lives took many different courses, Şahin recalls: a childhood friend from Turkey, for example, got his medical degree in Germany and went on to continue his training in the USA; others were not able to cope, became depressed and reacted to the inhuman experiences they had suffered with psychosomatic disorders.

“MY DAUGHTER WAS ELEVEN DAYS OLD WHEN SHE ILLEGALLY CROSSED THE BORDER INTO SWITZERLAND.”

It was through his political activities that he met his wife Kadriye who also campaigned for political prisoners in Turkey. She was originally from Dersim, a Kurdish region in Central East Anatolia, well known for its resistance against the central government. Both led a life as political activists. When Kadriye became pregnant, it meant a big change to their lives. Memet cancelled his planned move to Paris, stayed in Basel and took on work as a dishwasher at the Migros restaurant at Grün80. His wife Kadriye crossed the border illegally with their daughter, who was then eleven days old.

“I was a father now and had to accept responsibility”, Memet Şahin explained his decision in hindsight. He declined an offer from Migros to train as a hotel manager with the aim of taking over a leading position in the company's planned hotel and restaurant enterprise in Turkey, for political reasons. Instead, he completed an apprenticeship as certified oil tank inspector and worked in this profession for several years. In the mid 1990s he saw a job posting in the local newspaper Baslerstab: “Swiss Post looking for postmen.”

The ad was the start of his professional career in the Swiss postal service. Today he is head of the Muttentz post office in Canton Basel-Landschaft.

“I WAS ALWAYS A MEDIATOR.”

Political work is part and parcel of Memet Şahin. Today he is a member of the Citizens Council of Canton Basel-Stadt. Additionally, he is president of the organization “Verein Regenbogen” which offers language and computer courses to immigrants from Turkey and organizes events to address cultural and social issues and promote a better understanding between people of different cultural backgrounds. Memet Şahin describes himself as an integrative and embracing person:

“I have always mediated between differing social groups, between inside and outside. I always try to extend the circle and invite people from outside to join in. Both sides influence each other. Integration never ends but the meeting of northern European diligence and southern European easy-going attitude actually provides a fertile ground.”

According to Memet, he and his wife have been able to combine political activism with family life quite well. His two children, Serpil and Selim, are always present at festive or political events and have managed to pick up Turkish very well. Memet Şahin and Kadriye agreed on Turkish as the family language because the parents speak different Kurdish languages.

kurmaya çalışıyorum. İkincisi ise Türkiye'ye geri dönecekler için her iki ülkede bir danışmanlık merkezi kurmak isterim. Geriye dönenler çok fazla beklenti içindeler ama sürekli olarak aldatılıyorlar ve her şeylerini kaybediyorlar. İsviçre'ye geri dönüyorlar ve bu sosyal bir mesele haline geliyor. Bu yeni bir olgu. Bu konuda bir şeyler yapmak gerekiyor."

Sprachen sprechen würden und da habe sich Türkisch als Familiensprache aufgedrängt.

"ICH WILL EINE BERATUNGSSTELLE FÜR RÜCKKEHRER AUFBAUEN."

1996 liess sich die Familie Şahin einbürgern. Memet Şahin verzichtete auf die Doppelbürgerschaft, da er kein Militär leisten wollte in der Türkei. Die Idee, sich wieder in der Türkei niederzulassen, zumindest die Hälfte des Jahres dort zu verbringen, kam vor einigen Jahren auf und hat mit dem Erstarken neuer politischer Bewegungen in der Türkei, wie der Gezi-Bewegung, zu tun. Memet Şahin sieht für sich wieder sinnvolle Tätigkeitsfelder, in denen er seine Erfahrungen, Kompetenzen und Kenntnisse einbringen kann. „Ich habe zwei Projekte im Kopf. Zum einen würde ich gerne als Berater der Gewerkschaften in der Türkei arbeiten. Da habe ich auch schon Kontakte geknüpft. Zum anderen möchte ich eine länderübergreifende Beratungsstelle mit Büros in der Schweiz und der Türkei für Rückkehrer in die Türkei aufbauen. Rückkehrer sind überfordert, werden übers Ohr gehauen, verlieren alles. Sie kommen wieder in die Schweiz und werden Sozialfälle. Das ist ein neues Phänomen. Da gibt es Handlungsbedarf.“

"I WANT TO ESTABLISH AN INFORMATION CENTRE FOR RETURNING MIGRANTS."

In 1996 the Şahin family became Swiss citizens. Memet Şahin renounced dual citizenship in order to avoid having to do military service in Turkey. At the same time, the idea of taking up residence again in Turkey surfaced a few years back. Memet Şahin's idea of spending half a year there there was in part triggered by the strengthening of new political movements in Turkey, for example, the Gezi movement. Memet Şahin is looking for new fields of activity where he can offer his expertise, competence and knowledge.

"I have two projects in mind. For one thing, I would like to work as a consultant for the trade unions in Turkey. I have actually already established contacts with a few representatives. On the other hand, I would like to establish an international information centre with offices in Switzerland and Turkey to support returning migrants. They are often overwhelmed and people tend to cheat them out of all their possessions. This prompts them to come back to Switzerland where they become dependent on social welfare. This issue is a new phenomenon that needs dealing with."

